

ЗДРАВНЕ

пзлиза два пѣти въ мѣсецъ, на
всѣко 1 и 15 число.

Абонати се приематъ на всѣка
поч. станция въ Княжеството; ино-
страннитѣ се адресиратъ до ре-
дакцията; въ гр. Варна абонати се
приематъ въ книжарницата на
А. В. Велчева.

ЗДРАВНЕ

ЦѢНАТА

на в. „Здравне“ съ испращаннето:
за година седемъ лева, за 6 мѣ-
сеца — четире лева, за 3 мѣсеца
— два лева и 50 ст.; отделний
брой — 50 ст.

Обявления

се приематъ съ плата по 30 ст.
за единъ редъ.

ОБЩОДОСТЪПЕНЪ МЕДИЦИНСКИЙ И ГИГИЕНИЧЕСКИЙ ВѢСТНИКЪ

PER NOCTEM AD LUCEM!

ОТЪ МРАКЪ КЪМЪ СВѢТЛИНА!

СЪДЪРЖАНИЕ: Няколко думи върху Prostitu-
цията. — Прости домашни лечебни средства. Отъ
д-ра М. В. Платиева. — Указания на болдисаното
вино. — Калово кафе. — Дъна-смукачи. — Върху
траната на хора съ болези стоматъ. — Обществено
животъ: за роденитъ и умрѣлитъ въ Варненската
околия; за бабитъ у насъ. — Личарска корреспон-
денция. — Метеорологически бльжки. — Сльсь. —
Отъ редакцията. — Обявления.

Нѣколко думи върху проституцията.¹⁾

Въ общественния животъ се срѣщатъ яв-
ления, на които безобразността се при-
знава, нъ съществуващото имъ мълчешкомъ
се одобрява отъ обществото. Къмъ такива
явления принадлежи проституцията. Тазн
злина не е проявление само на съвременния
ни животъ, нъ води потеклото си още отъ
старитѣ времена: има доказателство, че тя
е съществувала 20 столѣтия до Р. Х. —
Въ римско време проституцията била орга-
низирана и надзиравана отъ правителството,
което е издавало за нея особенни закони. Ний
не пишеме история на проституцията и за
това ще се ограничимъ само съ бльжка, че
въ послѣдующитѣ вѣкове проституцията се е
разпространявала все по-вече и по-вече и
правителствата сж били принудени да я
признаятъ формално. Отъ тука се захваща
началото на явната проституция по кжцитѣ,
които до сега носятъ извѣстно название,
подъ надзора на правителствени агенти,
които се борятъ още съ тайната Prostitu-

ция и искатъ да я подчинятъ подъ прави-
телственъ контролъ. Въпросътъ за явната и
тайната проституция си има своята литера-
тура; една и другия видъ на това зло си
има своитѣ защитници. До колкото тайната
проституция е разпространена въ голѣмитѣ
градища — се вижда най-добрь отъ думитѣ
на единъ Държавенъ Владѣтель, когото пред-
ставителитѣ на единъ голѣмъ градъ молили
да заповѣда да се унищожатъ кжцитѣ, въ
които се прави отворено развратъ. «Напра-
вете единъ таванъ върху този градъ — и
на ви една голѣма кжца на явна Prostitu-
ция» казалъ той. Наистина, тайния раз-
вратъ е пуствалъ вече въ съвременното об-
щество дълбоко коренитѣ си. При всичко
това, наприкладъ въ Англия, правителството
не признава проституцията, а между това
тя върлува тамъ тайно. За свободата на
проституцията и за излишността на прави-
телствения надзоръ надъ нея говори, на-
прикладъ, извѣстния вече въ България писа-
тель Лавеле.

Като оставяме на страна развратител-
ното влияние на проституцията — не исчер-
паемъ материятъ за моралиста — обръщаме
внимание на това, че проституцията е ог-
нище, гдѣто се поддържа вѣчния огнь на
сѣсипателната и отвратителната болѣсть —
сифилисъ (фреига). Всѣка една жена, която
се занимава съ проституция, неминуемо
става сифилитична. Противно е да се заве-
маме съ изброяваннето — колко лица въ
една нощъ заразява подобна жена, колко
послѣ тѣзи лица заразяватъ жени, невинни

¹⁾ Заваята на блуднитѣ жени, които търгуватъ съ
тѣлото си, се нарича прости. дни.

дѣда и проч. Ний ще дадемъ подробни обяснения въ статитѣ, въ които отворено ще расправимъ за всички тѣзи работи. Нъ тука настояваме, че проституцията, като страшно зло, изисква вниманието на обществото и правителството, изисква да се взематъ мѣрки срѣщу нея, а не мълчешкомъ да се признава, както това желаятъ нѣкои си моралисти.

Подиръ тѣзи кратки бѣлѣжки да погледнеме на проституцията въ България. Този узаконенъ развратъ е распространенъ на всѣкадѣ — не само въ най-малкитѣ градове, нъ даже и по селата. Проституцията въ България стои на най-низка степенъ. Публичнитѣ домове сж малки, низки, влажни и нечисти; повѣщанината имъ пълна съ милиарди насѣкоми; жени — безобразни и отвратителни животни въ човѣшкия образъ. Всичко това, което въ Европа привлича къмъ развратъ и соблазняява, тука липсува и животната страна на проституцията се намира въ пълната си безобразностъ. Тука царува пълно равенство: съдѣтницъ и офицерницъ, разсилий и секретаръ — всѣкой намира еднакво гостепримство.

Надзора върху проституцията се възлага на обществото, което, чрезъ градскитѣ си лѣкари, се задължава да ревизира проституткитѣ. Градскитѣ управления взематъ отъ проституткитѣ сборъ — отъ 10 до 20 лева въ мѣсецъ — градскитѣ лѣкари ги ревизиратъ единъ или два пѣти въ седмицата и пакъ взематъ сборъ, отъ 2 до 4 лева за веднажъ, нъ осигурено ли е съ това населението отъ любострастната болѣстъ? Отговоръ нека даде читателя, а ний ще посочимъ на това, че едно преглѣждане само на проституткитѣ, било то даже най-добро съвѣстно, не гарантира още отъ заразяването. Преглѣдана е проститутката, напри мѣръ, сутрѣшната, а вечерта нѣкой си посетител може да я зарази и въ 2—3 дни, до слѣдующето преглѣждане, тя може да зарази 30 лица или повече, които тѣй сжщо, отъ своя страна, распространяватъ заразата.

По между другитѣ оправдания за съществуването на проституцията привеждатъ и това, че тя удовлетворява една отъ човѣшкитѣ потребности и че въ съвременното об-

щество животътъ е до толкова скѣпъ, щото ранни женитби въ голѣмитѣ градове сж невъзможни. Нъ България е страна земеделческа и ако и да нѣма богаташи, то псѣ нѣма и много бѣдни — както и да е, всѣкой се пропитава. Въ повечето български градове животътъ е още патриархаленъ, простъ, както по селата. Тука повече, отколкото нѣдѣ въ Европа, сж възможни ранни бракове, тука по-вече, отколкото нѣдѣ, проституцията е излишна. Въ България проституцията се поддържа само отъ два елемента на обществото — войската и чиновничеството.

Отъ горѣизложеното вече се вижда какво понятие имаме за мѣркитѣ срѣщу проституцията: ограничаванне и надзоръ. Нѣма съмнѣние, че по пататъшнитѣ ни предположения ще се приематъ като утонически (несбждни), нъ ний ги искаваме съ пълно убѣждение въ тѣхната истинностъ и възможното имъ изпълнение.

Ако проституцията съществува и по селата, то това е вече вина на полицейскитѣ агенти, които не само че не ѝ противодѣйствуватъ, нъ даже я поддържатъ. Трѣба да се предостави на селскитѣ общества право да изгонватъ отъ селата си блуднитѣ жени, щомъ болшинството иска това; трѣба властта по-строга да надзирава най-малкото проявление на проституцията. Всичко това се отнася до тайната проституция, защото явната, разбира се, подъ никакъвъ начинъ не може да се търпи по селата.

Ще кажтъ: кждѣ ще отиде тази жена, която, за доказанното си порочно поведение, се изгонва изъ селото? Не ще ли я туримъ въ широко отворени врати на явенъ развратъ? Това е тѣй, нъ съ явенъ развратъ още е възможна борбата, възможенъ е надзоръ, а ползата на едно цѣло общество трѣба да се цѣни по-високо, отколкото вреда на нѣкои отдѣлни лица. За спасение на подобни испаднали жени трѣба да се учредятъ човѣколюбиви дружества, както това съществува и въ европейскитѣ общества.

Въ всички второ и третестепенни градове тайната проституция трѣба сжщо така да се преслѣдва, а явната да се запрети. Въ подобни градове явната проституция не

се изисква отъ нѣкоя си нужда на страни или неженени хора, а само разпространява разврата. Музиката въ подобни развратни кжци, расходникѣ на проститутките съ фактони по града — оскорбляватъ чувствата на населението, служатъ за лошъ примѣръ на подрастващото поколѣние и увличатъ непорочната младежъ. Съдлатина, който иде отъ село непороченъ въ градътъ, гдѣ ще се разврати, ако не съществуватъ кжцитѣ на разврата? Който има нужда, нека на другадѣ, въ голѣмитѣ градове, търси удовлетворение на развратнитѣ си влечения.

Нѣ отъ подобни мѣрци не ще ли се развие въ голѣмъ размѣръ тайната проституция? На всѣкадѣ — да, нѣ само въ България — не! Въ малките български градове не може да съществува тайната проституция, защото тука е силенъ надзора единъ надъ други; въ таквизи градове не само че се знаятъ на прѣсти, нѣ даже кой какво прави, гдѣ и кждѣ ходи. Оставете на обществото да се расправя съ порочнитѣ жени, които, за щастие, не сж българки, а повечето доведени отъ сграница и то като долни, негодна стока.

Остава само явната проституция въ голѣмитѣ градове, която трѣба да се уреди и надзирава по-строга, отколкуто това се прави сега.

Както казахме горѣ, заразяването не може да се предварди само съ преглеждане на проститутките. Ако тѣ не се заразяваха отъ посѣтителитѣ си, то никога нѣмаше да се разболѣятъ отъ подобни болѣсти. Значи — посѣтителитѣ трѣба да се преглеждатъ. Това преглеждане трѣба да се прави по-нѣ отъ фелдшеритѣ, ако не е възможно отъ лѣкаритѣ. Въ всѣка проституцка кжца трѣба да се намираатъ стражаринѣ и фелдшеръ, който да преглежда посѣтителитѣ. На-истина, това ще бѣде за тѣхъ голѣмо стѣснение, нѣ подобно нѣщо го изисква общественото здравие.

Проститутките трѣба да се преглеждатъ три пжти въ седмицата: два пжти отъ градския и веднажъ отъ околийския лѣкаръ; освѣнъ това сж необходими неаждѣни ревизии. Преглежданieto отъ два лѣкаря може

да усиори контроля и да предварди погрѣшките при оглѣда.

При описанието на сифилисъ ще имаме случай да напомниме за многобройнитѣ пжтища на распространението на тази болѣсть чрезъ тайната проституция — чрезъ служникѣ, арфянкитѣ и проч. Горнитѣ бѣлѣжки сж само наченъкъ на послѣдующитѣ статии за страшната общественна злина — проституция.

Прости домашни лѣчебни средства.

Отъ д-ра М. В. Пинатиева.

II. Готварска соль.

Готварската соль съставлява едно отъ най-полезнитѣ нѣща въ храната на човѣка. Началото на нейното употребленіе иде още отъ най-старитѣ времена. Сжко отдавно ти се употреблява, като лѣчебно средство. Извѣстно е, че френската рака съ соль и до сега се слави отъ «нѣкои», като общо цѣлѣбно средство. И дѣйствително, солта е доста полезна, като лѣкъ, въ много случаи.

1. Приета въ количество 1—3 чайни лажички наведнажъ (1—3 пжти на день) ти не само раздражава силно стомаха, нѣ въ сжщото време спира кръвотеченията отъ блѣния дробъ. Таквизи кръвотечения биватъ малки, когато кръвта се съдържа само въ хрчакитѣ, които се изхвърлятъ на вънъ чрезъ кашлицата, или по нѣкой пжтъ тѣ ставатъ голѣми, когато кръвта, при първия пристѣпъ на кашлицата, нахлува изъ грждитѣ чрезъ гърлото. Употребленieto на солта въ подобни случаи съставлява едно отъ най-добритѣ средства.

2. Употребленieto на солта въ малка доза способствува на пищеварението и общото питание на тѣлото. За тази цѣль е доста и това количество соль, което пий употребяваме въ храната. Нѣ при охиката, напримѣръ, когато питанието на тѣлото е недостатъчно, — за да се усили това питание предлага се да се пие отдѣлно отъ храната соль съ млѣко. На 100 драма млѣко се туря една малка непълна лажичка соль и такова млѣко се пие, малко по-малко, до 300—400 драма на день.

3. Употрѣблението на солта, при другитѣ добри условия относително храната, увеличава отдѣлението на млѣкото у майките. Ето за какво на тѣзи майки, които нѣмат доста млѣко за да кърмятъ дѣцата си, имъ се дава, при другата добра храна, да ѣдат и разни солени ѣстията (като напримѣръ, солена риба) и да пиятъ повече вода (или чай съ млѣко).

4. Когато има глети въ червата, употреблението на солта, въ видъ на нѣкоя солена храна, служи като приготвление къмъ лѣкуването отъ глети.

5. Тѣй като солта дѣйствува на общото питание и спомага за преминуването на разни хронически болѣсти, особено живинични и тѣй като солта дѣйствува раздражително на стомахътъ, — то за горѣказанната цѣль се употребляватъ разни минерални води, които съдържатъ солъ. Какви минерални води трѣба да се употребляватъ — зависи отъ съвѣта на доктора.

За възкашни болѣсти солта се употреблява въ слѣдующитѣ случаи:

6. Когато има хрема — растопяватъ една малка лажница солъ въ една чаша хладничка вода; тази вода наливатъ на дланъта си и я смърчатъ до като попадне въ гърлото. Това се прави 1—2 пѣти, едно подиръ друго.

7. При дълговременно гърлоболіе — употребляватъ гаргара отъ солена вода.

8. Растриваннето на тѣлото съ солена вода раздражава кожата и я зачервява. Ний вече знаеме, че студената вода дѣйствува раздражително на тѣлото, нѣ ако гудимъ въ нея солъ, то тя дѣйствува още по-раздражително; сжщото дѣйствие произвежда и морската вода, която съдържа въ себе си много солъ. Солената или морската вода се употреблява въ бани, за обливания и растривания, както и простата студена вода. Но слабитѣ хора могатъ да взематъ съ сжщата цѣль по-топли солени или морски бани. Такви бани сж особено полезни за хора живинични или които страдаятъ отъ нѣкаква дълговременна болѣст. Въ други отношения — за подобрене на тѣлото, укрѣпление на нервитѣ, възбужданіе ищавъ за ѣденіе и общото подобрене на здравето употребляватъ морски или солени бани,

които дѣйствуватъ по силно, отколкото простата студена вода. За една пълна баня взематъ 1—3 оки солъ. Растриванис съ солена вода или още смѣсена съ спиртъ се употреблява при 1 или хронически болѣсти въ тѣлото или сжстивитѣ му, особено при болѣсти отъ настинка (ревматизмъ).

Узнавание на боядисаното вино.

За да придадатъ на виното хубавъ цвѣтъ, на много мѣста го боядисватъ, често съ вещества доста отравителни. Тѣзи вещества сж многобройни, въ науката ги е издирила и учи какъ да ги узнаваме. Способитѣ за химически анализъ на виното сж доста заплетени и изискватъ, освѣтъ надлежитѣ познания по химията, разни инструменти и жидкости за изсѣдване на фалсификаци. Ний ще се помачнемъ да разправимъ на читателитѣ си нѣкои най-легки способи за узнаването на боядисаното вино.

Обикновено боядисватъ бѣлото вино да стане червено или слабо червено вино за да има по-добъръ цвѣтъ. За боядисване употребяватъ различни нѣща, както: черно бѣзе (куче-базакъ), боровка, птиче-зърно, трандифилова тополка, синило, бакамъ, сокъ отъ вишни или отъ цвѣкло и друг.

За откриваннето на нѣкои отъ тѣзи нѣща правятъ тѣй: взематъ $\frac{1}{2}$ лажница негасена варъ и смѣсватъ я съ 10 лажници студена вода. Въ една малка чаша вино вливатъ по капки водата съ варъта, до като цвѣтътъ на виното се пзмѣни и, подиръ това оставятъ чашата съ виното да стои; на дѣното се появява отайка, която, ако виното не е боядисано, има желто-зеленъ цвѣтъ. — Ако е боядисано виното, цвѣтътъ на отайката ще бѣде: ясно синъ — ако е боядисано съ бакамъ; тарчиненъ (като шоколатенъ) — ако съ синило; напълно зеленъ цвѣтъ — ако съ сокъ отъ вишни и фиолетовъ — ако виното е боядисано съ кармязъ.

Още единъ способъ е слѣдующия: малко чисто опрана вълна турятъ въ една чаша вино и я оставятъ да стои на студено мѣсто $\frac{1}{4}$ часа. Подиръ това виното изливатъ, а вълната опиратъ. Ако добие вълната синъ цвѣтъ, то доказва, че виното е боядисано съ синило; ако ли има розовъ цвѣтъ, то съ бакамъ.

Капка отъ подобно вино изсушаватъ на бѣла кийга и я турятъ въ една фарфорова чаша съ стипчена вода, която, ако стане синя — значи виното е боядисано съ птиче зърно или трандифилова тополка.

Калпаво кафе.

Въ послѣдното време се продава единъ видъ кафе съ голѣми и бѣли зърна, което се нарича «Малабарско кафе». Тѣзи зърна не сѫ кафени, нѣ калпави и тѣй некусно направени, щото на първъ погледъ тѣ никакъ не се изчаватъ отъ настоящитѣ кафени зърна. Тѣ лъцитѣ не продаватъ това калпаво кафе отдѣлно, но го смѣсватъ съ настояще кафе, отъ което трудно се отличаватъ, защото зърната отъ калпавото кафе по цвѣта, формата и голѣмината си много приличатъ на зърната отъ настоящето кафе. Нѣ при внимателно разгледане се забѣлѣзва, че на тѣзи калпави зърна имъ липсува една бѣдна-желта тънка корица, която иматъ винаги настоящитѣ кафени зърна.

Калпавитѣ зърна се печатъ и мелятъ тѣй сѣщо лесно и хубаво, като и настоящитѣ.

Профессоръ Сорманн излѣдвалъ тѣзи калпави зърна и намѣрилъ, че тѣ се състоятъ отъ бобено брашно и отъ брашно отъ дѣбови желуди; при това се примѣсва още цикорий и прахъ отъ крѣмъль, за да иматъ цвѣтъ и тѣжина на настоящитѣ кафени зърна.

За авеннето на калпавото кафе съществува една хитроумна машина, съ които може да се прави това калпаво кафе отъ какъвто и да е сортъ (Мокка, Ява и т. н.)

За да се отличатъ калпавитѣ зърна отъ настоящитѣ кафени зърна, трѣбва кафето да се туря на нѣколко часа въ вода; ако зърната сѫ калпави, то тѣ ще умекнатъ и ще сѫ разтрошѣтъ, а съ зърната на настоящето кафе това не става.

«Докторъ».

Дѣца-смучаки.

Кой не знае, че по-голѣмитѣ вече дѣца, отъ 2 до 6 годишна възраст, твърдѣ често смучатъ пърститѣ си, джунитѣ си или, най-сетѣ, каквото имъ се попадне. Единъ докторъ намѣрилъ, че на сто дѣца срѣщатъ се до 14 такива смучаки. Единъ отъ тѣхъ само смучатъ, а нѣкои дѣца още триятъ при това скритнитѣ си мѣста; единъ смучатъ винаги едно и сѣщо, а други имъ е все равно, смучатъ каквото имъ се попадне въ ръцетѣ. Има дѣца, които се вече срамуватъ и правятъ всичко това тайно, като закриватъ устата си или се отдѣлятъ на страна. Обикновено дѣцата смучатъ твърдѣ тихо, нѣ има и такива, които се забравятъ и смучатъ високо, макаръ и да имъ викатъ. При това нѣкои дѣца на себе си правятъ болки, като човъркатъ носа си до като протече кръвъ или си щипятъ тѣлото. При подобно смучане главата и тѣловището на дѣцата се навешдатъ

напредъ, краката имъ трепчатъ и когато ги питатъ, какво правятъ, тѣ мълчатъ.

Тази слабостъ на дѣцата, освѣнъ безобразността си, развива въ тѣхъ страстностъ, която веде, въ по-голѣмата възраст, къмъ противуестественни привички (онанизмъ). У такива дѣца отъ смучаннето грабнакътъ имъ се искривява; като държатъ пърститѣ си въ устата, отъ това се образува въ челюстѣта имъ дупка; преднитѣ зѣби се искривяватъ на горѣ и обезобразяватъ лицето.

Майнитѣ трѣба да внимаваатъ, щото подобно смучанне още въ началото си, да се прекрати. Средствата сѫ прости: постоянното внимание, наказването на дѣцата, превръщаннето на ръцетѣ имъ, намазването ръцетѣ имъ съ горчиви илѣща и, най-сетѣ, за срамиваннето на дѣцата, ако тѣ вече до толкова сѫ пораснали, щото разбиратъ срамъ.

Върху храната на хора съ боленъ стомахъ.

I. Ако стомахъ не превари храната, на болния му се дава: бульонъ, чорба отъ мѣсо, малко сварени или сурови яйца и мѣко (ако то се превари добръ, като не предизвиква отргиванне, сюртюлюкъ или кабусъ). Освѣнъ това на болния се дава бѣлъ запеченъ хлѣбъ (месметъ) или английски бисквити. За пиене най-добръ да се употребява само вода.

II. Ако болния нѣкое си време добръ пренася горнитѣ днѣта, то малко по-малко му даватъ и друга храна: варенъ агнешки и телешки мозакъ, варена кокошка или гълѣбъ. Винаги трѣба да се взематъ млади птици и болния да ѣде само мѣсото имъ, а не и кожата имъ. При това се позволява чорба отъ опесъ, ячменъ и проч., които болния трѣба да ѣде вечеръ.

III. Щомъ болния добръ пренася и тази храна, даватъ му още сурово и полусурово мѣсо, дребно нарязано или настъргано, сурово прѣсно свинско мѣсо (чуланъ), каша отъ сварени картофи, малко чай съ мѣко или слабо кафе.

IV. Ако болния добръ отива съ горнитѣ храна, то го приучаватъ къмъ по-лека храна: печена кокошка, гълѣбъ или дива патка, малко запечено говѣждо мѣсо, нѣ студено; риба — сварена шука; макарони, разни видове каша и малко червено вино, което се пие 1—2 часа преди ѣденнето. Яхнии, особено тѣлсти, не се позволяватъ.

V. Ако горнитѣ днѣта се пренася отъ болния нѣкое си време добръ, той може да захване да ѣде каквото иска; само трѣба да избѣгва зеленчуци, саладъ и сладки вѣстие. Такива болни трѣба още да се вардятъ да не ядатъ наведнажъ много каквото и да е вѣстие. Тѣлстивата

такива болни мъчно препасятъ, за това по-добъръ е да не вѣдѣтъ.

Обществѣнъ животъ.

== Ний располагаме съ статистически числа за роденитѣ и умрѣлитѣ въ Варненската околия презъ миналата 1884 г.; тѣзи свѣдѣния сѣ събрани по селата отъ духовнитѣ лица и сѣ на-изпълно достоверни. Извѣстно е, че такива свѣдѣния сѣ отъ най-голяма важность, защото тѣ сѣ като оглѣдало за здравословното състояние на мѣстността, отъ които сѣ събрани. Отъ подобни свѣдѣния се вижда да-ли населението се уголява, напредва или се намалива; такива свѣдѣния повечето пъти указватъ — на какво трѣба да се обърне внимание и какви мѣрки се изискватъ за подобрене на здравословното състояние на мѣстността.

Варненската околия състои отъ 75 села съ население (безъ гр. Варна) отъ 26,647 души (споредъ преброяването въ 1881 г.). Ний имаме свѣдѣния за 66 села съ население отъ 24,736 души, отъ които 15,179 сѣ християне и 9557 мусульмани (за останалитѣ 9 села свѣдѣнията не сѣ още получени). Презъ миналата 1884 г. въ Варненската околия сѣ родени 12,8 дѣца, отъ които 848 християнски и 370 мусульмански; отъ тѣхъ 639 сѣ момчета и 579 момичета. Въ сѣщото време сѣ умрѣли 439 човѣка, отъ които 306 сѣ християне и 133 мусульмани, а именно:

Нѣ възраст	Христ.	Мусул.	Всѣчко
До 3 години	153	63	216
Отъ 3 до 5 години	38	13	51
„ 5 „ 10 „	17	7	24
„ 10 „ 20 „	19	4	23
„ 20 „ 30 „	19	8	27
„ 30 „ 40 „	20	5	25
„ 40 „ 50 „	10	5	15
„ 50 „ 60 „	4	11	15
„ 60 до старостъ	26	17	43
Всѣчко	306	133	439

Като оставаме за другъ пътъ подробно обсъждане на горѣприведенитѣ статистически числа, ще забѣлѣжемъ тукъ само слѣдующитѣ заключения: 1. Презъ миналата година въ Варненската околия сѣ умрѣли на вѣсѣка една хиляда жители близо 18 човѣка. 2. Най-голяма смъртностъ е била между двѣцата до петъгодишна възраст; микарь и не знаемъ общото число на двѣцата въ Варненската околия, нѣ, въ сравнение съ числото на роденитѣ (12 18), виждаме, че на 100 родени сѣ умрѣли 22 дѣца до петъгодишна възраст. 3. Прибавката на населени-

ето се изразява съ 30 души на вѣсѣка една хиляда жители, а като извадимъ 18 умрѣли на вѣсѣка една хиляда жители, то чистата прибавка е близо 32 души на хиляда жители.

== У насъ населението въ градоветѣ е навинало да ходи често въ бани. Косто, разбира се, е твърдѣ здраво, ако би банитѣ били уредени добъръ. Нѣ за жалостъ, почти на вѣсѣка у насъ банитѣ сѣ съдържатъ, въ здравословно отношение, много лошо, нечисто и въздухътъ вътрѣ имъ е много разваленъ. Ний се научаваме, че банитѣ у насъ, особено въ мѣе време, презъ нощта се обирцатъ въ х. лове: който пѣма кадѣ да спи, отива въ банята и за една малка плата нощува въ нея. Разбира се, че ако въ една баня спятъ презъ нощта 30—40 души, то въ нея въздухъ се развали, особено при отсъствието на камина и да е вентилация. — Чаршавитѣ и другитѣ принадлежности въ банитѣ сѣ винаги въ сѣмнителна чистота; за това посетителитѣ повечето пъти донасятъ съ себе си каквото имъ трѣба. Нѣ забѣлѣжително е, че вѣсѣкой се ползува съ услугитѣ на човѣка (теллака), който се зашмава съ нестриването на посетителитѣ. За тая цѣлъ този човѣкъ се ползува съ една вълнена кесия, съ която мие вѣсѣкого. Да предположимъ, че тѣй а измива вѣсѣкой нѣтъ, въ това нищо не значъ, защото, ако този теллакъ нестрива единъ кра завъ или сифилисаченъ посетителъ, а послѣ нестрива съ сѣщата кесия другъ здравъ посетителъ, то му предава болѣзнетъ на първия. Ний сме въ състояние да увѣримъ, че нѣмъ сѣ извѣстни нѣкои факти за заразяване отъ цириникроста въ банитѣ. — Хората, които прислужаватъ въ банитѣ, до колкото ни е извѣстно, не се преглѣждатъ отъ никого, а нѣтъ тѣхното здравие е отъ най-голяма важность за посетителитѣ. Нѣмъ е извѣстенъ единъ случай, гдето една туркиня — служиня въ банята — като се преглѣждала по единъ случаенъ поводъ, се оказала, че има сифилисъ въ най-опасна форма.

Горнитѣ бѣлѣжки, мислимъ, сѣ достатъчни доказателства, че е необходимъ единъ строгъ санитаренъ надзоръ върху банитѣ, който липсува у насъ.

Преди да свършимъ, не можемъ да не искажемъ желанието за учредение на бани по селата, въ които сега твърдѣ на-рѣдко може да се намери баня. Селското население, ако и да обича чистота, нѣма възможность да се ванна зимне време, а въ нѣкои села даже и лѣтнѣ. Дължността на администрацията е да подкани селското население да си прави бани на обща смѣтка. Ний не можемъ да се оплачимъ, че имаме малко вода, а селскитѣ бани не воставатъ много пари.

Лѣкарска корреспонденция.

№ 195. — Отъ описанието Ви може да се заключи, че страдате отъ разстройство на стомаха си. Въ всѣкий случай измийте съ вода тѣзи части, които приличатъ «на кожа отъ бобъ» и кажете ги на Вашия докторъ. Който има ленточни глисти, той е, разбира се, боленъ: глистите правятъ по нѣкогажъ сюртюлюкъ, по нѣкогажъ кабусъ.

Г-ну К. С. — Добръ расправите, че пушенето Ви вреди и предизвиква кашляние, плюение, храчанье и проч., защото, щомъ не пушете, тѣзи явления сами по себе си исчезватъ. Имайте воля, махнете пушението! Умствената работа никакъ не изисква тютюна. Има доста прибири, че писателитѣ, поетитѣ, лѣкаритѣ, юриститѣ си вършатъ работа безъ подобни възбуждения. Преди 2 години А. Реаде събрахъ свидѣния отъ 124 най-извѣстни съвременни представители на науката и искуството — употребяватъ ли тѣ тютюнъ и алкохолъ? Оказва се, че отъ 124 лица само 24 пушатъ, единъ джвч (прочутии Едисонъ) и единъ смърча (покойния Дарвинъ). Тѣзи лица упрекаватъ себе си, защо, въ младостта си, се научили да пушатъ; тѣзи, които оставили да пушатъ, увѣряватъ, че безъ пушението умствената имъ работа върви по-лесно, спокойно и безъ сакалдианье. Най-добро възбуждение при умствената работа съставляватъ въздуха, студената вода, расходитѣ и проч. И тѣй, махнете пушението!

Г-ну Г. — Препорѣчваме Ви, като на фелдшеръ, да си вземете пѣкватъ си фелдшерски учебникъ, гдѣто ще намерите епѣсоби за лѣкуванieto ранитѣ на краката, за които понататѣкъ ще пишемъ особно. Забѣляжете, че когатаплъзгитѣ (принипантѣ) при тази болѣсть са вредни.

Метеорологически бѣлѣжки.

Отъ 7 до 27 Февруарий 1885 г.

Презъ тѣзи 20 дена температурата въ Варна се е отличавала съ голѣми колебания при малки барометрически измѣненія. Средната температура е била $+7^{\circ}$, най-голѣмата $+29^{\circ}$ (на 26 Февр., въ единъ часъ пладнь пладнѣ), най-малката -1° (на 12 и 17 Февр.); средното ниво на барометра е било 74.6. — На 16 нощъ и 18 сутринта имаше снѣгъ на 20 — дъждъ; отъ 23 Февр. се появи отъ изтокъ западенъ вѣтръ и температурата се подигна, а на 27 Февр. падна до $+4^{\circ}$. —

С М Ъ С Ъ.

== Продължителността на животътъ зависи отъ здравословнитѣ условия, подъ влиянието на които живѣе човѣкъ. Най-здравъ знаеатъ за да живѣе човѣкъ най-много се счита градинарството. При умствения трудъ — духовенството живѣе най-много, лѣкаритѣ — най-малко: отъ послѣднитѣ само $\frac{1}{3}$ часть живѣе до 60 години. Споредъ статистическитѣ издирвания, естествоиспитателитѣ живѣятъ средно 75 години, философитѣ 70, юриститѣ 69, учителитѣ 66 години. Актеритѣ и музикантитѣ не достигатъ до дълбока старость и най-често умиратъ отъ нервно разстройство.

== Музиката влияе на кръвообращението у хората и животнитѣ, като успѣва сърдцебиението и измѣнява дѣханieto имъ. Шометъ въ сочинението си: «Музика, като средство за здравieto» сравнява влиянието на музиката съ електрически тонъ и мисли, че ти може да се употребява и съ лѣчебна цѣль.

== Сѣмествующия сега у женитѣ мода да носятъ обуща съ високи токове се появила въ Франция още при Людовика XIV, въ особенно се распространила при Людовика XVI. — Отъ високитѣ токове нѣгатъ съ всѣкога издигнати на-горъ: краката приематъ при това положение, като се намиратъ на една наведена плоскостъ. Мускулитѣ на краката страдатъ най-много за удържанieto на тѣлото въ равновѣсно положение. Ето защо, слѣдъ нѣкое си време, женитѣ ходятъ твърдѣ трудно и се клатятъ. Това наблюдатели добръ може да забѣлѣжи на танцовалнитѣ вечера: подиръ нѣкое време на лицата на женитѣ всѣкога се параватъ мими; най-страдащитѣ отъ тѣхъ сѣ принудени да си почиватъ.

== Единъ докторъ наблюдавалъ едно момиченце, което, когато било още на $\frac{1}{4}$ мѣсеца, му се появили мѣсечни кръвотечения, които се продължавали 4—5 дена и се появявали всѣки 4 недѣли. Това дѣте, когато било на възраст 2 год. и 7 мѣсеца, прилично на 10—12 годишно момиче и имало гради като малки портокапи.

== Въ едно село, въ Россия, нѣкой си селенинъ, побърканъ въ ума си, нищо не ѣлъ и не пилъ въ продължение на 33 дена: до 20-ни день той можалъ още да си мърда краката и рѣдѣтъ си и смилчекъ се обѣрцалъ отъ една страна на друга; предъ смъртта си той билъ твърдѣ лѣтъналъ.

== При аутотипирането на една жена намерили 6 сребърни монети въ червата ѝ.

== Въ Лондонъ направили опити за влиянието на ракитата върху рибитѣ. Били уловени два карпа (шарави), които чрезъ нѣколко време били вече полумъртви. Когато налили на една

въ устата малко ракнѣ, и ги гудили пакъ въ вода, то една отъ тѣхъ, именно на който дали ракнѣ, взелъ да плава, а другия оставалъ не подвиженъ; нъ когато напли и на него въ уста-та му малко ракнѣ, то и той взелъ да плава.

Отъ събранихъ въ Индия статистически числа се вижда, че презъ 1882 г. тамъ сѣ умрѣли 19,519 човѣка, ухапана отъ зми; при това, презъ сѣщата година, били унищожени 422,421 зми.

Миналата година отъ 139 лѣкари въ гр. Пенпоъ сѣ умрѣли отъ холерата 27.

Една жена, като страдала отъ трѣска, споредъ съвѣтитъ на бабитъ, растопила въ вода една кутийка влбритъ и испила тази вода, а когато захванала да бѣва, то помислила, че лѣкътъ е добаръ, защото «трѣска излиза». За това взела още 2 кутийки, растопила ги и испила водата. Разбира се, че тя се отровила и, като нещастна жертва на суевѣрието, умрѣла.

За бодливостъ на бирата, особено Баварското, се употребява по нѣкой път вредна боя англичнѣ.

Занайтъ на словослагателнѣ е твърдъ не здравъ: отъ 10,000 словослагатели въ Швейцарии умирахъ отъ охтината всѣка година 130 човѣка. Ако е така на Западъ, гдѣто типографитъ сѣ по-чисти, платата по-голяма, пиянството по-малко, то у насъ положението на словослагателнѣ трѣба да е много по-лошо.

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.

По-вечето бългѣски въ отидълъ „Сильс“ вземаме отъ руския вѣстникъ „Врачъ“, който ги събира отъ разни медицински вѣстници. Тѣй като не е удобно всякой път да споменувалме отъ кдѣ вземаме подобни кратки бългѣски, то правилъ настоящето за-явление веднажъ за винаги.

О Б Я В Л Е Н И Я.

Да опрѣдѣли какво могатъ и що сѣ длѣжни да направятъ родителитъ и учителитъ относително въспитанието на дѣцата и да имъ посочатъ начинътъ, чрезъ който да могатъ по-добрѣ да изпълняватъ този длѣзъ отъ длѣжноститъ си — ето, сѣ малко души, цѣльта на книгата подъ заглавие:

ВЪСПИТАВАНИЕТО ВЪ УЧИЛИЩЕТО,

която ние прѣдприехме да прѣведемъ отъ френски и да издадемъ, и която има слѣдующето съдържанне:

Цѣльта на въспитанието.

I. Учителтъ. Тѣлесни качества на учителя. —

Нравственни качества на учителя. — Умственни качества на учителя.

II. Въспитаване въ училището. Въспитаване чрезъ дисциплината. — Нравствено обработване. — Външни и общественни качества. — Нравствено обработване — характерътъ. — Нравствено обработване — привычкитъ. — Наказаніята и наградитъ.

III. Въспитаване чрезъ учението. Матерний езикъ. — Изучаване математиката. — Изучаване рисуваннето и пѣннето.

IV. Нравствено въспитаване чрезъ тѣлеснитъ упражнения.

V. Нравствено въспитаване вънъ отъ училището. Учителтъ и челедѣта. — Учителтъ и младежѣта. — Учителтъ и властитъ.

Тая книга е съчинена отъ Швейцарския педагогъ Al. Gavard слѣдъ многогодишенъ опытъ, що той е добилъ въ учителствованието си; отъ нея учителитъ ще черпатъ най-полезни съвѣти и насочвания какъ да обучаватъ и въспитаватъ по една методическа система, какъ да управляватъ класса и какъ да устройтъ добръ практическата организация на училището.

Книжката ще излѣзе въ 10 печатни коли. Цѣна 2 лева, които ще се плащатъ при получаваннето на книгата.

Като прѣпорѣчваме тая книга на ученолюбивата публика, молимъ да ни насърчи въ издаванието. — Който желае да има тая книга, може да се адресира направо до А. М. Астенидова въ Варна.

А. М. Астенидовъ и С. Хр. Ноновъ,

учители при Варн. Държ. Реал. Гимназия.

Открыта подписка на 1885 г. на ежемѣсячный журналъ

„ХИРУРГИЧЕСКИЙ ВѢСТНИКЪ“

выходящій книжками въ 4 листа, въ первой половинѣ каждого мѣсяца, по слѣдующей программѣ:

I Оригинальныя статьи по всякъмъ вопросамъ хирургии.

II Критика и Библиографія.

III Резераты.

IV Корреспонденци и мелкия извѣстия.

Статьи, не стѣсняея формой и языкомъ, просятъ адресовать въ заказныхъ письмахъ на имя редактора Николая Александровича Вельяминова (Петербургъ, Знаменская, 26). Подписка принимается въ конторѣ редакци (Петербургъ, Знаменская, 26, кв. 8), ежедневно отъ 11 до 1 часа и отъ 4 до 5 часовъ, и въ книжныхъ магазинахъ Риккера, Карабасникова и «Новаго Времени». (Гр. иногородныхъ подписчиковъ просятъ обращаться исключительно въ контору редакци).

Плата за объявленія — 40 к. за строкъ петитъ по всю ширину страницы.

Цѣна за годъ съ пересылкой 7 р. за пог. 3 р. 50 к.

Редакторъ—Издатель Н. А. Вельяминовъ.

Редакторъ-Издатель д-ръ Б. А. Оньс.

Печатница Л. Пятче. Варна.